Jack London

Alcool

CAPITOLUL 1

Vă prezint pe John Barleycorn.

Întreaga poveste începe într-o zi de alegeri. Într-o după amiază fierbinte, aşa cum se întâlneşte numai în California, mă dădui jos de pe cal în Valea Lunii. Îmi părăsisem micul meu ranch şi venisem în sat spre a vota o serie întreagă de reforme ce erau pe cale să se aducă constituției statului californian. Era atât de cald, încât golisem câteva pahare înainte chiar de a-mi fi pus votul în urnă şi numeroase altele după aceea. La întoarcere, trecui în trapul calului colinele acoperite de vii şi câmpiile cultivate ale ranch-ului şi ajunsei tocmai bine la ora mesei.

Abia intrai şi Charmian mă luă în primire:

Ei, ai fost pentru sau împotriva dreptului de vot al femeilor?

Am votat pentru.

O exclamație de surpriză scăpă de pe buzele ei. Trebue să mărturisesc că, în tinerețea mea, cu toată patima ce-o aveam pentru democrație, eram împotriva votului feminin. Câțiva ani mai târziu, am devenit mai îngăduitor şi l-am primit fără entuziasm, ca pe un fenomen social de neînlăturat.

Te rog, explică-mi, stărui Charmian, de ce ai votat pentru?

Atunci i-am răspuns; i-am dat amănunte din belşug; i-am pledat

Jack London

Alcool

CAPITOLUL 1

Vă prezint pe John Barleycorn.

Întreaga poveste începe într-o zi de alegeri. Într-o după amiază fierbinte, aşa cum se întâlneşte numai în California, mă dădui jos de pe cal în Valea Lunii. Îmi părăsisem micul meu ranch şi venisem în sat spre a vota o serie întreagă de reforme ce erau pe cale să se aducă constituţiei statului californian. Era atât de cald, încât golisem câteva pahare înainte chiar de a-mi fi pus votul în urnă şi numeroase altele după aceea. La întoarcere, trecui în trapul calului colinele acoperite de vii şi câmpiile cultivate ale ranch-ului şi ajunsei tocmai bine la ora mesei.

Abia intrai şi Charmian mă luă în primire:

Ei, ai fost pentru sau împotriva dreptului de vot al femeilor?

Am votat pentru.

O exclamaţie de surpriză scăpă de pe buzele ei. Trebue să mărturisesc că, în tinereţea mea, cu toată patima ce-o aveam pentru democraţie, eram împotriva votului feminin. Câţiva ani mai târziu, am devenit mai îngăduitor şi l-am primit fără entuziasm, ca pe un fenomen social de neînlăturat.

Te rog, explică-mi, stărui Charmian, de ce ai votat pentru?

Atunci i-am răspuns; i-am dat amănunte din belşug; i-am pledat plin de indignare. Cu cât vorbeam, mă aprindeam mai mult. (Nu fiindcă eram beat; dovadă, calul de pe care

abia coborâsem. Acesta purta pe drept cuvânt numele de „Nelegiuitul” şi aş voi să văd un altul capabil să-l încalece).

Totuşi – cum aş putea să mă exprim?

— Mă simţeam „bine”, eram înfierbântat, uşor ameţit.

Când femeile vor avea dreptul să meargă la urnă, au să voteze pentru prohibiţie, susţinui eu. Femeile sunt soţii, surori şi mame; numai ele vor reuşi să ţintuiască în sicriul său pe John Barleycorn…

Eu te credeam prieten cu el, mă întrerupse Charmian.

Da, sunt şi am fost. Adică, să vorbim drept, nu-i aşa. Nu ne-am împăcat niciodată. N-am nici un fel de prietenie pentru el, decât atunci când îmi este tovarăş şi când dau impresia că-i sunt foarte credincios. Ştii, cred că el este regele mincinoşilor, şi în acelaşi timp, sinceritatea însăşi. Prin el poţi ajunge alături de zei, şi tot pe el îl găseşti tronând în mijlocul drojdiei sociale. Este personajul care-ţi arată adevărul fără cruţare, dar te trimete şi la moarte. Iţi provoacă năluciri scânteietoare, dar şi coşmare pline de murdărie. Găseşti în el pe duşmanul vieţii, dar şi pe stăpânul unei înţelepciuni care o întrece. In sfârşit, este şi un ucigaş cu mâinile roşii, un sugrumător al tinereţii.

Charmian mă privea, mirându-se de unde am luat toate acestea.

Continuai să vorbesc. Înfierbântat cum am aţâţat că eram, gândurile dădeau toate năvală. Se îmbulzeau ca nişte prizonieri ce aşteaptă în mijlocul nopţii semnalul spre a evada. Fiecare idee lua contururi precise, fiecare imagine era limpede, căci flacăra albă a alcoolului îmi limpezise creierul.

John Barleycorn, al cărui interpret eram, îşi destăinuia cele mai tainice secrete în această criză de sinceritate nestăvilită. Amintirile trecutului, înşirate ca soldaţii la paradă, mi se înfăţişau cu putere în conştiinţă. Nu-mi rămânea decât să aleg.

Stăpân pe gândirea şi pe vocabularul meu, sprijinit de o experinţă puţin comună, mă simţeam în stare să arăt

limpede realitatea. Aşa sunt totdeauna şireteniile şi cursele lui John Barleycorn; el biciueşte inteligenţa, ne face să întrezărim o altă realitate şi aruncă o lumină cu răsfrângeri purpurii în monotonia zilelor noastre.

Începui să-i schiţez lui Charmian viaţa mea, căutând să explic cum mi s-a desvoltat fiinţa. N-am fost niciodată dintre acei alcoolici ereditari, predispuşi la băutură prin constituţia lor organică. Am fost, dimpotrivă, foarte normal. Este adevărat totuşi, că am ajuns să mă obişnuesc cu alcoolul, singur, dar cu câtă greutate! Prima oară mi s-a părut desgustător şi mi-a dat greţuri mai rău decât cea mai afurisită doctorie. Chiar şi astăzi îmi displace, şi dacă îl beau, fac aceasta pentru acţiunea lui stimulentă, lucru de care nu-mi dădeam seama între cinci şi douăzeci şi cinci de ani.

I-a trebuit aşadar organismului meu o deprindere îndelungată, până i-am impus o oarecare toleranţă pentru alcool şi am ajuns să simt în adâncurile fiinţei mele setea de băutură.

Îi mărturisii lui Charmian primele mele beţii, primele mele revolte, insistând mai ales asupra uşurinţei cu care îmi puteam procura această otravă. Nu numai că o găseam pretutindeni, dar toate ocupaţiile din tinereţea mea mi-au scos-o în cale. Vânzător de ziare pe străzi, marinar, minier, rătăcitor al ţinuturilor îndepărtate, constatai că pretutindeni unde se adună oameni pentru a schimba idei, râsete şi provocări între ei, sau pentru a uita de monotonia nopţilor istovitoare, se găsesc fără excepţie în faţa unui pahar cu alcool. Cârciuma rămâne un loc de întâlnire unde oamenii se adună cum odinioară primitivii se adunau în jurul focului din tabără, sau la intrarea peşterii.

Îi amintii lui Charmian de ciudatele adăposturi pentru bărci, din insulele meridionale ale Pacificului, pe care nu le putuse vedea niciodată; de canibalii cu părul creţ, ce se strângeau acolo să se îmbete şi de femeile lor care, sub pedeapsa morţii, n-au dreptul să calce în acest loc socotit

sacru. Numai prin faptul că am fost atras de cârciumă, am scăpat în tinereţea mea de influenţa femeilor şi am pătruns în societatea generoasă a bărbaţilor. Toate căile duceau într-acolo. Aci se adunau miile de fire nevăzute ale aventurii, pentru a se răspândi apoi spre toate zările lumii.

— Pe scurt, spusei eu, terminându-mi lungul meu discurs, numai uşurinţa de a-mi procura alcoolul, pe care am găsit-o pretutindeni, m-a făcut să-i prind gustul. Niciodată nu mi-a păsat de această otravă; am râs chiar de ea, şi totuşi, iată-mă în prezent posedat de demonul băuturii. Da, i-au trebuit douăzeci de ani pentru a prinde rădăcini în mine şi alţi zece în care a crescut necontenit. Satisfacerea sa este departe totuşi de a avea un efect plăcut asupra mea. Sunt o fire sănătoasă, un om mai totdeauna vesel; dar când mă aflu în tovărăşia lui John Barleycorn. Sufăr de cele mai aprige torturi: sunt pesimist şi văd totul în negru. Şi totuşi, mă grăbii să adaog (mereu sunt gata să adaog câte ceva), trebue să-i dau dreptul său lui John Barleycorn. Prin el suntem puşi în faţa realităţii crude, căci el desminte pretinsele adevăruri stabilite de noi, acele minciuni convenţionale ale vieţii, ce o fac mai suportabilă.

Bine, dar aceste realităţi nu sunt de loc favorabile vieţii, spuse Charmian.

Foarte adevărat, ripostai eu; şi aici stă tot răul. John Barleycorn este un bun tovarăş al morţii, şi de aceea am votat pentru reformă: privind în urmă, la felul cum s-a desvoltat fiinţa mea, am descoperit că numai uşurinţa cu care am reuşit să-mi procur alcool m-a făcut să-i prind gustul. Vezi tu, comparativ, se nasc pretutindeni alcoolici într-o generaţie, dacă înţelegem prin alcoolici pe acei al căror organism simte totdeauna o nestăvilită trebuinţă de băutură. Marea majoritate a sclavilor săi, nu numai că se nasc fără dorinţa alcoolului, dar îi desgustă prezenţa lui. Nici după primul pahar de vin şi nici după altele o sută, gustul pentru el nu este trezit. Au învăţat să bea aşa cum se învaţă fumatul (cu toate că e mult mai uşor să începi să

fumezi decât să bei), şi aceasta, numai din pricina uşurinţei cu care se poate găsi această otravă Femeile, numai ele, au înţeles adevărul; ele sunt soţii, surori şi mame, iar votul lor va îi dat pentru prohibiţie. Odată stăvilită uşurinţa de a-şi procura alcool, generaţiile viitoare nici nu vor simţi existenţa acestei constrângeri Fară acest flagel, tinerii vor fi mult mai viguroşi, iar vitalitatea celor chemate să fie mame va fi neasemuit mai mare.

De ce nu scrii toate acestea pentru cei ce vor veni? Mă întrebă Charmian. De ce să nu arăţi soţiilor, surorilor şi mamelor felul în care vor trebui să voteze?

„Memoriile unui alcoolic”, rânjii eu larg. Mai precis, era John Barleycorn acel care-şi arăta caninii, căci aşezat la aceeaşi masă cu mine, ascultase flecăreala mea filosofică; şi după cum se ştie, este una din plăcerile lui obişnuite să prefacă surâsul în rânjet.

Nu, spuse Charmian, neţinând seama dinadins de grosolănia lui John Barleycorn, aşa cum s-au învăţat să facă multe femei, tu nu te-ai născut alcoolic şi nici cu vreo înclinare puternică spre băutură: n-ai făcut decât să te obişnueşti în silă cu alcoolul şi să-l cunoşti pe John Barleycorn la început, ca pe ce! Mai aprig duşman. Scrie aşadar toate acestea şi intitulează-le „Memoriile unui beţiv”.

CAPITOLUL II.

Diferitele lui înfăţişări.

Înainte de a-mi începe povestirea, voiesc să-mi câştig simpatia cititorului şi fiindcă sentimentul acesta porneşte de la o totală înţelegere, doresc să mă fac bine înţeles chiar de la început; de aceea, voi face cunoscut personajul şi subiectul acestei cărţi.

Deşi n-am avut vreo predispoziţie înnăscută pentru spirtoase, am devenit totuşi un băutor rutinat. Arta de a bea îmi este cunoscută în toate amănuntele ei, iar în beţiile mele am dat totdeauna dovadă de multă judecată; nu mi s-a întunecat niciodată mintea şi nici nu m-am purtat ca un

animal. Într-un cuvânt, am un temperament normal şi de aceea, când mi se iveşte prilejul, beau într-un anumit fel, moderat pot zice; încerc să descriu efectele băuturii tocmai asupra unui astfel de temperament. N-am nimic de spus despre acei alcoolici prin fire, şi aci nu dau nici cea mai mică importanţă patimei lor de nestăpânit.

La drept vorbind, există două tipuri de beţivi: primul este acela pe care îl cunoaştem cu toţii, stupid şi fără imaginaţie; când bea, prin capul său trec fel de fel de năzbâtii. Abia se ţine pe picioare şi nimereşte de ceie mai multe ori în şanţ; el vede în starea sa de fericire trecătoare numai zâmbete senine şi imagini trandafirii. Acesta este tipul de care îşi râd revistele umoristice.

În cealaltă categorie, intră beţivul care are imaginaţie şi viziuni. Cu tot focul care îl consumă, stă ferm şi merge cu un pas natural, fără. Oscilaţie; ştie totdeauna unde se găseşte şi ce face. Nu-i este ameţit corpul ci creierul. După împrejurări, lasă să se reverse scânteieri de vervă sau îşi deschide sufletul în tovărăşia unei bune prietenii. Fantomele sau spectrele pe care le vede el sunt de ordin intelectual şi logic, îmbrăcând de cele mai multe ori forma celor mai limpezi judecăţi. În astfel de cazuri, arată în toată goliciunea lor toate iluziile atât de necesare vieţii şi contemplă grav lanţurile puse pe grumajii muritorilor. În această stare este timpul lui John Barleycorn, să-şi pună în joc toată şiretenia pentru a-şi devedi puterea.

Beţivul obişnuit cade mai totdeauna pe drumuri sau prin şanţuri, dar ce examen greu pentru celălalt de-a se ţine neclintit pe picioare şi de-a ajunge la gândul chinuitor că pentru el există în lumea întreagă o singură libertate: aceea de a-şi apropia după voie sfârşitul. Pentru un asemenea om, starea de beţie este o stare de raţiune pură (de care se va mai pomeni aici), şi atunci el înţelege că nu poate cunoaşte decât asprele legi ale lucrurilor, dar nu semnificaţia lucrurilor în sine. În astfel de clipe, totul apare limpede pentru el. Vede toate avânturile zadarnice spre nemurire şi

înţelege că sunt create de groaza de moarte a sufletelor slabe, şi de trei ori blestemate pentru darul lor de imaginaţie. Sunt sufletele lipsite de voinţa de-a muri atunci când le vine timpul; se înşeală pe ele înseşi voind să alunge moartea şi să înfrumuseţeze întunecimile mormântului. Omul nostru însă, care judecă lucrurile cu sânge rece, ştie că aceste suflete sunt în rătăcire. Ştie că desnodământul este acelaşi pentru toţi; că nu există nimic nou sub soare, nici chiar această năzuinţă după care suspină sufletele slabe: nemurirea. Acestui beţiv, totdeauna stăpân pe mişcările sale, nu-i rămâne nimic necunoscut. Ştie că este compus din carne, adică în cazul său din spirt şi muşchi, din atomi solari şi praf terestru; un mecanism delicat menit a funcţiona un timp, adesea remontat de doctori în teologie sau în medicină, spre a fi aruncat, la sfârşit, intre aceleaşi şase scânduri de care au parte toţi. Nu există nici o îndoială că acest fel de a gândi este o boală sufletească, o boală care atacă viaţa. Este însă riscul, amenda pe care omul cu imaginaţia bogată trebue s-o plătească pentru prietenia sa cu John Barleycorn. Ceea ce i se cere omului redus la minte, din această prietenie, este cu mult mai simplu; el se ameţeşte până când ajunge să cadă într-o inconştienţă prostească. Adoarme ca şi sub influenţa unui narcotic şi dacă visează, visele sale sunt întunecate şi fără legătură. Omului cu multă imaginaţie, John Barleycorn îi aduce însă judecăţile nemiloase ale raţiunii pure. Examinează viaţa şi toate nimicniciile ei cu mintea unui filosof pesimist. Vede dincolo de orice iluzie şi cântăreşte în real valoarea lucrurilor. Pentru el, binele este rău; adevărul, înşelătorie; iar viaţa, o farsă. Din înălţimile nebuniei sale potolite, el socoteşte, cu certitudinea unui zeu, că toată existenţa este un rău. La lumina limpede şi rece a logicei, soţie, copii şi prieteni îşi dau pe faţă meschinăriile şi prefăcătoriile lor; el înţelege ce se petrece în ei, vede slăbiciunile şi micimea lor şi le descoperă sufletul păcătos şi demn de milă. Viaţa nu-l mai înşeală şi nici ei nu-l mai pot înşela. Ştie bine că nu sunt

decât nişte mici egoişti ca toţi ceilalţi, pitici cu nume de om, prinşi în dansul amăgitor al vieţii. Se cred liberi, dar sunt lipsiţi de orice libertate, sunt simple jucării ale întâmplării, iar el însuşi este tot ca şi ei; îşi dă seama de toate acestea, dar cu o deosebire: el vede, el ştie şi este conştient de singura sa libertate, aceea de a-şi putea grăbi sfârşitul.

Toate acestea, nu se potrivesc cu omul creat pentru a trăi, a iubi şi a fi iubit. Preţul pe care-I cere John Barleycorn este sinuciderea fulgerătoare sau lentă, un sfârşit neaşteptat sau o lungă degradare. Niciunul dintre prietenii săi nu scapă la timpul cuvenit, de această orânduire dreaptă.

CAPITOLUL III.

Prima mea beţie.

Când m-am îmbătat pentru prima oară, aveam cinci ani. Într-o dimineaţă caldă de vară, pe când tatăl meu lucra la câmp, fui trimes dela fermă, care se găsea la o depărtare de vreo jumătate de milă, să-i duc un vas mare cu bere.

— Ai grijă să nu-I verşi, mi se atrase atenţia, înainte de a pleca.

Era, după câte îmi amintesc, un vas pentru untură, cu gura largă şi fără capac. Mă îndepărtai încet, cu multă băgare de seamă; totuşi, vasul fiind prea plin, berea dădea afară, vărsându-se pe picioarele mele. Tot mergând, reflectam: Berea asta trebue să fie o substanţă foarte preţioasă. Gândiţi-vă numai! Trebuia să fie prea bună, căci altfel n-aş fi fost oprit mereu de către cei de-acasă, să o beau. Întradevăr, părinţii mei au fost adesea porniţi să-mi interzică şi alte lucruri pe care apoi le-am găsit minunate; aşa trebue că era şi cu berea... Şi apoi n-aveam decât să mă gândesc Ia oamenii maturi care o cunoşteau de mult şi o preţuiau atâta. Oricum, vasul era prea plin. Mă împie decam la fiecare pas şi fiecare clătinătură provoca o nouă băltoacă mică în ţărână, la picioarele mele. De ce să pierd oare atâta lichid preţios? Gândii eu. Nimeni nu va avea cum să ştie dacă l-am băut sau l-am vărsat.

Eram aşa de mic, încât, pentru a ajunge să gust din băutura miraculoasă, fui silit să mă aşez pe pământ şi să prind cana cea mare între genunchi. Spuma pe care o sorbii la început îmi tăie tot avântul. Adevăratul farmec a! Berei îmi scăpa, căci nu-l găseam în spumă. Gustul acesteia nu era de loc plăcut. Atunci îmi amintii că cei mari suflă deasupra spumei înainte de a bea. Îmi înfundai faţa în spumă şi când buzele mele ajunseră lichidul acoperit de ea, băui din plin. Era departe de a fi bun, dar continuai să beau. De sigur că nu-mi dădeam eu seama de realitate; cei mari ştiau ei doar de ce mi-au interzis să mă ating de bere! Dacă se ţine seamă de vârsta mea fragedă, de dimensiunea vasului dintre picioarele mele şi de faptul că beam pe nerăsuflate, îngropat până la urechi în spumă, se înţelege că-mi era greu să ştiu cantitatea de bere ce-o dădusem pe gât ca pe o doctorie, în graba mea de a termina odată cu această probă.

Când să pornesc iarăşi la drum, fui străbătut de fiori. Gândind însă că până la urmă voi reuşi să cunosc gustul cel bun al berii, făcui, în timpul cât am străbătut acea lungă jumătate de milă, aceeaşi încercare de mai multe ori. Deodată, îngrijorat de cantitatea care lipsea, îmi reamintii ce trebue să fac pentru ca berea să-şi recapete spuma de la început; cu un băţ, mestecai ceea ce mai rămăsese, până când spuma atinse marginea vasului.

Odată ajuns, tatăl meu nu observă nimic. Goli oala cu setea plugarului încălzit de muncă, mi-o dădu înapoi şi îşi continuă aratul. Făcui sforţarea de-a merge alături de cai; mă văd parcă şi astăzi împleticindu-mă printre picioarele lor şi obligând pe tata să ţină aşa de strâns hăţurile, încât bietele animale erau gata să se prăvale peste mine. Mi-a spus mai târziu că era vorba doar de câteva palme de pământ, ca să nu fiu strivit de copitele lor. Îmi amintesc de asemenea, ca prin vis, că m-au dus pe braţe spre copacii care se găseau la marginea câmpului, că toată lumea se învârtea în jurul meu şi că fui cuprins de nişte greţuri

îngrozitoare, îa care se mai adăuga şi chinul sufletesc pentru greşeala pe care ştiam că am săvârşit-o.

Toată după amiaza am dormit la umbră şi când tatăl meu m-a trezit la apusul soarelui, eram un biet copil bolnav care abia s-a mai putut târî spre casă. Eram sfârşit, covârşit de greutatea membrelor mele şi simţean în stomac o vibraţie asemănătoare unei coarde de contrabas, ce se ridica nesuferită în gât şi apoi îmi sfredelea creierul. Starea mea amintea pe aceea a unui om care absorbise o otravă şi se lupta să o elimine. În realitate, mă intoxicasem de-a-binelea.

Pentru o lungă perioadă, arătai acelaşi interes pentru bere ca şi pentru cuptorul de la bucătărie, unde reuşisem odată să mă frig. Cei mari aveau dreptate. Berea este rea pentru copii; ei o dădeau pe gât fără scârbă, dar făceau acelaşi lucru şi când înghiţeau pilule umplute cu unt de ricină. În ceea ce mă priveşte, eu puteam să mă opresc de la băutură fără nici cel mai mic neajuns; şi, în mod sigur, până în ziua morţii mele aş fi reuşit să mă sustrag, dacă împrejurările nu mi-ar fi fost potrivnice; dacă la fiecare cotitură a lumii unde trăiam, John Barleycorn nu m-ar fi aşteptat şi nu mi-ar fi făcut semn fără să existe vreun mijloc de a-l evita. Mi-a trebuit o intimitate de douăzeci de ani, în timpul cărora i-am înapoiat politeţă pentru politeţă şi nu l-am părăsit niciodată fără a avea limba în flăcări. În felul acesta, am dezvoltat în mine o dragoste slugarnică pentru acest nemernic.

CAPITOLUL IV.

La ferma italiană.

La vârsta de şapte ani am fost pentru a doua oară în tovărăşia lui John Barleycorn. De data aceasta nu mai eram un necunoscător al efectelor băuturii, dar întâmplarea a făcut să fiu silit să mă îmbăt de frică. Familia mea se ocupa tot cu agricultura. Locuiam într-o fermă pe ţărmul din regiunea San Mateo, la Sud de San Francisco; acolo era în acel timp o câmpie primitivă şi sălbatică.

Auzeam adesea pe mama lăudându-se că noi eram Americani de viţă veche, nu ca vecinii noştri emigranţi irlandezi sau italieni. De altfel, în tot districtul se mai găsea doar o singură veche familie americană.

Într-o duminecă dimineaţa, nu-mi amintesc nici de ce nici cum, mă găseam la ferma Morrisey, unde se adunase un număr de tineri de pe proprietăţile învecinate. Cei mari băuseră până în zori, ba unii dintre ei chiar din ziua trecută până seara. Morrisey-ii deveniseră o enormă familie de unchi şi de nepoţi, cu cisme grele, pumni puternici şi vorba aspră.

Deodată se auzi vocea ascuţită a femeilor:

— Se vor bate!

Mulţime de oameni năvăliră din bucătărie. Toţi se înghesuiau. Doi uriaşi cu părul încărunţit şi cu feţele congestionate se încăieraseră. Unul dintre ei se numea Black Matt şi circula zvonul că ar fi omorât doi oameni în viaţa sa. Femeile, înnăbuşindu-şi strigătele de spaimă, se închinau şi murmurau rugăciuni după rugăciuni; îşi ascundeau în acelaşi timp ochii, dar priveau printre degete. Bine înţeles că eu nu le urmam exemplul: mai mult, presupun că eram spectatorul cel mai interesat al celor ce se întâmplau. Să asist la omorârea unui om, mi se părea un lucru minunat. În cel mai rău caz, urma să fiu de faţă la bătaia dintre cei doi. Avui însă o mare desamăgire: Black Matt şi Tom Morrisey se mulţumiră să se ţină încleştaţi şi să ridice picioarele lor greoaie şi strâmbe, dând impresia unui dans caraghios de elefant. Erau prea beţi pentru a se putea bate. Propunerile de pace începură, şi cei doi fură duşi în bucătărie pentru a cimenta împăcarea.

Porniră să vorbească cu toţii, urlând şi strigând aşa cum fac oamenii cu pieptul larg, trăiţi în aer liber, atunci când alcoolul le alungă felul lor de a fi, atât de tăcut. Inima micului ţânc care eram eu palpita, de spaimă; având nervii încordaţi, gata să se rupă ca la un pui fugărit de căprioară, priveam cu ochii mari prin uşa larg deschisă a bucătăriei,

dornic de-a învăţa cât mai mult din curiozităţile oamenilor. Mă minunam la vederea lui Black Matt şi a Iui Tom Morrisey care şedeau cocoţaţi pe masă, ţinându-se pe după gât şi plângând amândoi de emoţie.

Beţia continuă în bucătărie, în timp ce femeile, afară, simţeau cum le creşte teama; ele cunoşteau efectele băuturii şi prevedeau că se va întâmpla ceva grozav. Cum nu le plăcea să ia parte la astfel de scene, primiră propunerea unui tânăr de-a merge la o mare fermă italiană situată cam la şase kilometri depărtare, unde puteau face o partidă de dans. Astfel, doi câte doi, băieţi şi fete, se aliniară şi porniră să coboare drumul nisipos. Fiecare tânăr mergea cu prietena sa, şi trebue să credeţi că un broscoi de şapte ani ascultă şi cunoaşte bine aventurile amoroase ale semenilor săi. Chiar eu aveam o prietenă; o mică irlandeză, de aceeaşi vârstă cu mine, mă însoţea. Noi eram de altfel singurii copii în această petrecere improvizată. Perechea cea mai matură putea să aibă douăzeci de ani. Fetişcane dezgheţate, între paisprezece şi şaisprezece ani, mergeau alături de cavalerii lor. Numai eu şi mica irlandeză, un băieţel şi o fetiţă, mergeam mână în mână, iar câteodată, după exemplul celor mai mari, îi treceam braţul în jurul mijlocului; dar felul acesta de-a merge mi se părea stânjenitor.

Fără îndoială că eram mândru în acea scânteietoare dimineaţă de duminică, să pot coborî un drum atât de lung şi monoton, prin dune de nisip. Aveam, ca toţi, însoţitoarea mea şi eram, prin aceasta, un mic om!

Ferma italiană era o aşezare de celibatari, astfel că sosirea noastră fu salutată cu strigăte de veselie. Vinul începu să curgă în pahare, şi sala de mâncare fu eliberată în parte, pentru bal. Băieţii ciocneau şi dansau cu tinerele fete, în sunetele acordeonului. Această armonie mi se părea divină. Nu mai luasem parte la ceva atât de măreţ! Tânărul italian, care scotea din instrumentul său o adevărată armonie de sunete, se ridică şi începu să danseze înlănţuind cu braţele

mijlocul prietenei sale şi cântând cu acordeonul la spatele ei. Toate acestea îmi păreau extraordinare mie, care nu dansasem niciodată; aşezat la o masă, cu ochii larg deschişi, mă sforţam să pătrund acest lucru uluitor care este viaţa. Nu eram doar decât un noduleţ de om şi aveam încă atâtea de învăţat!

După un anumit timp, tinerii irlandezi începură a se servi ei singuri cu băutură; veselia şi buna dispoziţie domneau din plin. Văzui pe câţiva clătinându-se în timpul dansului; unul dintre ei se întinse să doarmă într-un colţ. Printre cei tineri, unii se plângeau de oboseală şi voiau să plece, iar alţii îşi înnăbuşeail râsul ce le trăda tensiunea nervoasă şi arăta că sunt gata la orice…

Refuzasem să iau parte la potopul de băutură oferit de gazdele noastre italiene. Experienţa pe care o făcusem cu berea îmi era deajuns şi nu aveam poftă să reînnoiesc relaţiile cu Gambrinus şi nici cu un altul din familia lui.

Din nenorocire, Petru, o secătură de Italian, văzându-mă că stau de o parte, avu fantazia să umple pe jumătate o cupă şi să mi-o ofere. Se găsea de cealaltă parte a mesei, în faţa mea. Refuzai paharul; atunci chipul i se înăspri şi mi-l împinse, din nou, cu un gest insistent, în faţă. Mă cuprinse frica; o frică pe care trebue să o explic.

Mama mea avea idei preconcepute. Susţinea cu tărie că trebue să te fereşti de oamenii oacheşi şi de persoanele cu ochii negri. Bine înţeles că ea era blondă. În plus, era convinsă că rasa latină cu privirea întunecată este peste măsură de supărăcioasă, trădătoare şi gata oricând să verse sânge. De mii de ori sorbisem de pe buzele sale povestiri ciudate şi înspăimântătoare, despre oameni. Reţinusem mai ales următorul fapt: dacă insulţi un Italian, chiar fără cea mai mică intenţie, el se răzbună întotdeauna înjunghiindu-te pe la spate. Aceasta era expresia ei preferată: „a înjunghia pe la spate”.

Cu toată curiozitatea mea din acea dimineaţă, de a vedea pe Black Matt cum omoară pe Tom Morrisey, nu ţineam de

loc să mă dau în spectacol faţă de dansatori, primind o lovitură de pumnal în spate. Nu ştiam încă să deosebesc teoriile de fapte şi aveam o credinţă oarbă în cele spuse de mama, despre felul de a fi al Italienilor. Pe de altă parte, aveam o vagă noţiune despre caracterul sacru al ospitalităţii şi, în acea clipă, un singur gând mă stăpânea: eram oaspetele unuia dintre acei Italieni trădători şi gata de harţă. Pe deasupra, îmi intrase în cap că dacă îl insult voi primi o lovitură de cuţit; de acest lucru eram sigur, întocmai cum ştiam că un cal loveşte cu copita pe acela care îl necăjeşte.

Petru, Italianul meu, avea, fără îndoială, o pereche de ochi negri, aşa cum îmi vorbise mama, ochi ce nu semănau de loc cu cei pe care-i cunoşteam eu, albaştri, căprui sau şterşi şi râzători ca ai Irlandezilor. După toate aparenţele, Petru dăduse pe gât câteva pahare bune; oricum, o lucire diabolică îi juca în pupilele lui întunecate, care reprezentau pentru mine misterul şi necunoscutul.

Cum ar fi putut un pici de şapte ani, cum eram eu, că analizeze acea flacără jucăuşă? Privind acei ochi, aveam viziunea unei morţi violente; totuşi, cu sfiiciune, refuzai vinul. Când împinse din nou cupa spre mine, expresia ochilor lui deveni mai aspră, mai poruncitoare. Ce puteam face?

În viaţa mea, am înfruntat de atunci, moartea, cu adevărat, în numeroase rânduri, dar niciodată n-am simţit frica ce-am avut-o în acea clipă. Când am dus paharul la gură, privirea lui Petru se îmblânzi îndată. Da, vedeam bine; nu trebuia să-mi mai fie teamă că voi fi omorât. Acest gând mă uşura, dar nu pot spune acelaşi lucru şi despre băutură. Era un vin nou, dintre cele ieftine, aspru şi amar, fabricat din struguri rămaşi în vie după cules şi din drojdie de pe fundul vaselor. În orice caz, avea gustul mult mai rău decât al berii. Pentru a-l simţi mai puţin, nu aveam singură scăpare: să-l beau pe nerăsuflate. Lăsând capul pe spate, dădui pe gât prima înghiţitură; în două reprize terminai.

Acum, trebuia să fac însă o mare sforţare pentru a păstra în mine această otravă, fapt care însemna ceva pentru organismul meu fraged. Astăzi, când îmi reamintesc toate acestea, înţeleg mirarea lui Petru. Umplu pe jumătate un alt pahar şi mi-l întinse peste masă. Stăpânit de frică, mă lăsai în voia soartei care mă copleşea şi-l dădui şi pe acesta peste cap, ca pe primul.

Era prea mult pentru Petru: acum, el simţea nevoia să arate şi celorlalţi, copilul-minune pe care-l descoperise în mine. Chemă pe Dominic, un tânăr italian mustăcios, spre a fi martor al fenomenului. De data aceasta mi se dădu să beau o cupă plină. Ce nu face omul pentru a-şi salva pielea? Îmi luai inima în dinţi, înnăbuşii greaţa ce mi se urca până la gât şi înghiţii lichidul. De sigur. Dominic nu mai văzuse nici el un asemenea eroism la un copil. De două ori îmi umplu paharul până sus şi-l privi cum se goleşte. Între timp. Isprava mea atrase atenţia. Mă văzui înconjurat de o ceată de Italieni, lucrători cu ziua şi ţărani bătrâni, care se mirau tot mai zgomotos. Îi privii. Cu feţe oacheşe şi aspect sălbatic, purtau centuri şi cămăşi roşii şi ştim că erau înarmaţi cu cuţite. O adevărată bandă de piraţi mă încercuise: iar Petru şi Dominic mă sileau să reîncep jocul în faţa acestor fioroşi.

Dacă aş fi fost lipsit de imaginaţie, dacă aş fi fost prost sau încăpăţânat ca un catâr, m-aş fi manifestat după placul meu, şi niciodată n-aş fi fost pus într-o asemenea situaţie. Băieţii şi fetele dansau mereu, astfel că nu se găsea nimeni să mă elibereze.

Cât am băut? Nu mai ţin minte acest amănunt. Ceea ce îmi amintesc, este că în mijlocul acelei adunături de „criminali” am simţit chinurile fricii pentru un secol şi am văzut un şir nesfârşit de pahare m decât o cu vin roşu străbătând masa, pentru a se rostogoli pe gâtul meu încins ca un cuptor. Cât de rea era băutura, un pumnal înfipt în spate mi se părea ceva mai rău şi apoi voiam să trăiesc cu orice preţ!

Acum, când, cu experienţa mea de băutor, arunc o privire în urmă, înţeleg de ce nu m-am prăbuşit sub masă. Cum am spus, eram crispat şi paralizat de teamă. Singurul meu gest era să duc la gură această nesfârşită procesiune de pahare. Mă asemănam cu un recipient nemişcat şi bine fixat, unde se turnase o cantitate de lichid; acesta stătea liniştit în stomacul meu devenit nesimţitor prin efectul fricii. Eram prea înspăimântat pentru a putea vomita. Ceata întreagă de Italieni se minuna la vederea copilului-minune care înghiţea vinul cu nepăsarea unui automat. Îndrăznesc să afirm, fără să mă laud, că nu mai văzuseră ceva asemănător.

Sosi ora plecării. Prostiile pe care le făceau tinerii beţivi hotărâră pe o parte dintre tovarăşii lor, care mai păstrau o urmă de judecată limpede, să-i smulgă de acolo. Mă regăsii la uşă, alături de mica mea prietenă; ea nu trecuse prin atâtea peripeţii ca mine şi rămăsese cu acelaşi aer de copil vioi. Fascinată de paşii nesiguri ai tinerilor care mergeau alături de prietenele lor, începu să-i imite. Ideea ei mi se păru foarte amuzantă şi mă grăbii să fac la fel; dar pe ea n-o excita vinul, pe când cel mai mic gest al meu făcea să mi se urce la cap fumurile beţiei. Încă de la început, jocul meu fu mai realist decât al său, lucru de care mă mirai eu singur. Unul dintre tineri, după o poticnire bruscă, se opri la marginea drumului, privi grav şanţul şi dând aparenţa unei adânci cugetări, se rostogoli de-a-tumba în el.

Toate acestea erau pentru mine de un comic irezistibil. Mă clătinai şi eu până la marginea şanţului, cu hotărârea fermă de-a nu merge mai departe, dar nimerii tot în fundul lui. Pe loc, fusei înconjurat de tinere fete care, cu nelinişstea zugrăvită pe feţe, se siliră să mă tragă afară.

Din clipa aceea nu mai aveam de loc poftă să-l fac pe omul beat şi nu mai vedeam nimic nostim în acest joc. Cu ochii daţi peste cap şi gura larg deschisă, simţeam nevoia de aer. Două fete mă susţineau spre a mă ajuta să merg, dar picioarele îmi erau ca de plumb. Alcoolul pe care-l înghiţisem părea că-mi dă lovituri de măciucă în inimă şi-mi

zguduie creierul. Dacă aş fi fost un copil plăpând, în mod sigur că aceasta m-ar fi ucis. In orice caz, eram mai aproape de moarte decât şi-ar fi putut închipui vreuna dintre fetele acelea speriate de starea în care mă găseam. Le auzeam ciorovăindu-se între ele şi întrebându-se cine era vinovatul. Începură să se vaiete; plângeau pentru ele, pentru mine sau pentru felul urât în care se purtaseră prietenii lor. Toate acestea mă interesau prea puţin; eu mă sufocam şi voiam aer.

La cea mai mică mişcare, simţeam un adevărat chin şi de abia îmi trăgeam sufletul. Cu toate acestea, fetele ţineau cu tot dinadinsul să mă facă să merg, deşi mai aveam de parcurs patru mile până acasă. Patru mile! Îmi amintesc că am zărit cu ochii mei împăienjeniţi de ceaţă, un mic pod la o distanţă ce mi se părea nesfârşită, deşi în realitate era vorba doar de o sută de paşi. Când să ajung la el, căzui leşinat pe spate. Fetele încercară să mă ridice, dar rămăsei nemişcat. Strigătele lor de alarmă atraseră atenţia lui Larry, un tânăr beţivan de şaptesprezece ani, care începu să sară cu picioarele încrucişate, pe pieptul meu, spre a mă readuce la viaţă. Îmi amintesc vag de această probă, ca şi de ţipetele ascuţite pe care le scoteau fetele, încercând astfel să-l alunge de acolo.

Pe urmă, nu mai ştiu ce s-a întâmplat; totul se pierde în umbră. Mai târziu, am aflat că Larry a alunecat sub pod, unde a rămas până dimineaţa.

Când mi-am revenit în simţiri, era noapte. Fusesem dus leşinat cale de patru mile şi aşezat în pat. Eram un ţânc bolnav şi, cu toată grozava oboseală a inimii şi a muşchilor mei, eram stăpânit de nelinişte şi cădeam mereu în delir. Tot ceea ce acumulase creierul meu de copil, mai urât şi mai îngrozitor, ieşea la suprafaţă. Cele mai neînchipuite năluciri deveneau realităţi. Vedeam cum se săvârşeau crime sau mi se părea că sunt urmărit de asasini. Mă sbăteam, scoţând strigăte şi horcăituri; chinurile mele întreceau orice măsură.

Scăpat de delir, auzii pe mama spunând:

— Ce are la creier? Bietul copil şi-a pierdut mintea!… Şi leşinând, duceam cu mine această imagine, mă şi vedeam închis într-un ospiciu de alienaţi, bătut de paznici şi înconjurat de nebunii care mă asurzeau cu urletele lor.

Anumite discuţii auzite dela cei mari, despre locuinţele infecte ale cartierului chinezesc din San Francisco, lăsaseră o impresie adâncă în sufletul meu tânăr. In timpul delirului, rătăcii printr-un întreg labirint de asemenea locuinţe subterane; în dosul porţilor de fier îndurai torturi şi mii de morţi îngrozitoare. Pe urmă, se făcea că-l întâlnesc în acele adâncuri întunecoase pe tatăl meu aşezat la masă, gata să joace cărţi cu Chinezii, pe sume enorme; atunci, indignarea mea nu mai avu margini şi-mi ieşiră din gură cele mai josnice înjurături. Mă ridicai pe pat, dând la o parte mâinile care mă reţineau şi insultai pe tata de răsunară pereţii. Murdăriile cele mai de necrezut pe care le poate auzi un copil lăsat de capul său într-un ţinut primitiv, ţâşniră acum de pe buzele mele şi se revărsară asupra tatălui meu care, aşa cum mi-I închipuiam, era aşezat acolo, departe, printre oamenii galbeni, cu părul şi unghiile lungi.

Mă întreb cum de nu mi s-a rupt inima şi creierul în acea noapte. In mod obişnuit, arterele şi creierul unui copil de şapte ani nu sunt în stare să îndure probe ca acelea prin care treceam eu. Toată noaptea, nimeni n-a dormit în mica şi sărăcăcioasa fermă unde John Barleycorn mă ţinea la discreţia lui.

Larry, sub punte, n-a îndurat ce am îndurat eu. Sunt sigur, a dormit buimac şi fără vise; iar a doua zi, s-a deşteptat greoi şi morocănos. Dacă mai trăieşte, probabil că nici nu-şi mai aduce aminte de acest incident fără nici o însemnătate pentru el. Creierul meu a înregistrat însă această întâmplare pe vecie. Scriu rândurile de faţă după treizeci de ani şi, totuşi, imaginile mi-au rămas clare şi retrăiesc aidoma aceleaşi suferinţe îngrozitoare din noaptea despre care vă povestesc.

Stătui în pat timp de mai multe zile, iar mai târziu nu avui nevoie de îndemnurile mamei pentru a-l evita pe John Barleycorn. Indignată de manifestarea mea, ea susţinea că mă purtasem foarte rău şi că n--am luat de loc în seamă sfaturile sale. Ce puteam eu să-i spun, când n-aveam nici dreptul să-i răspund; când nici nu găseam cuvinte pentru a-i explica starea mea sufletească? Cum puteam să-i arăt mamei că numai sfaturile sale erau cauza directă a beţiei mele? De nu i-aş fi cunoscut principiile ce Ie avea despre ochii negri şi caracterul Italienilor, niciodată nu mi-aş fi înmuiat buzele în sucul acru şi amar. De abia când m-am făcut mare, am reuşit s-o lămuresc asupra adevărului ce sta la baza acestei poveşti scandaloase.

În cursul bolii, anumite intervale îmi rămâneau întunecate, în timp ce pentru altele aveam la îndemână toată puterea de judecată. Mă simţeam vinovat, dar în acelaşi timp eram sâcâit de o nedreptate; deşi în fond nu era greşeala mea, totuşi mi se imputa mie în toată murdăria ei. Luai hotărârea fermă de-a nu mai atinge nici un fel de băutură fermentată; sunt sigur că chiar un câine turbat n-are mai multă ură pentru apă. Cum aveam eu, atunci, pentru alcool.

Cu toate acestea, ceea ce voiesc să rămână stabilit până la sfârşit, este că această experienţă, oricât a fost de teribilă, nu m-a oprit să fac din când în când iarăşi cunoştinţă cu John Barleycorn. Chiar în acea epocă acumulasem forţe care mă împingeau spre el. In primul rând, înafară de mama care nu-şi schimba niciodată felul de a vedea, toţi ceilalţi mi se păreau că privesc incidentul cu indulgenţă, socotindu-l o glumă de care nu ai de ce să roşeşti. Cât despre băieţi şi fete, pufneau în râs când îşi aminteau rolul pe care-l jucaseră în această chestiune; povesteau cu plăcere cum Larry sărise pe pieptul meu şi cum se dusese apoi să adoarmă sub punte sau tot aşa, ce i s-a întâmplat unui alt băiat căzut în şanţ.

Repet: atât cât puteam eu vedea, de nici o parte nu se punea problema ruşinii. Nu era decât ceva comic, un comic

irezistibil şi îndrăcit, un episod vesel şi măreţ în monotonia vieţii lor de lucrători, dusă pe un ţărm rece şi ceţos.

Băieţii de la ferma irlandeză comentau fapta mea şi mă băteau pe umăr cu atâta voie bună, de parcă aş fi săvârşit cine ştie ce act eroic. Petru şi Dominic se arătau mândri de isprăvile mele de beţiv.

Moralitatea lor nu era certată cu beţia; de altfel, toată lumea bea. In toată comunitatea nu găseai nici un antialcoolic. Însuşi profesorul de la mica noastră şcoală, un om cărunt de cincizeci de ani, ne dădea vacanţă în zilele când era învins de John Barleycorn. Nu încercam deci nici un fel de constrângere morală. Aversiunea mea era pur şi simplu fiziologică; nu iubeam acest lichid consacrat, aceasta era totul.

CAPITOLUL V.

Ispita localurilor.

N-am putut trece niciodată peste desgustui fizic provocat de alcool: totuşi, am reuşit să-l stăpânesc. Chiar în prezent trebue să-l alung de câte ori iau paharul în mână. Simţul gustului se revoltă necontenit: el este acel care ne înştiinţează de ceea ce este bun sau rău pentru fizic. Oamenii însă nu beau spre a simţi efectul produs asupra organismului; ei nu caută decât excitarea creierului, şi dacă suferă corpul, cu atât mai rău pentru el.

Deşi îmi este silă de băutură, mărturisesc că clipele cele mai însorite ale vieţii mele de copil, le-am petrecut totuşi în baruri şi localuri.

Cocoţat pe mormanele de cartofi în căruţele încărcate greoi, dispăream adesea în ceaţa drumurilor şi ajungeam să am picioarele umflate din cauza nemişcării. Caii urcau fără să se grăbească, printre dunele de nisip, pe şoseaua pustie; iar eu întrezăream o nălucire luminoasă care făcea să nu mi se pară calea atât de lungă... Era o sală de han din Colma, unde tatăl meu şi omul care conducea se opreau totdeauna şi eu coboram să mă încălzesc lângă vatra cea mare şi să mănânc un soda cracker Nu mi se dădea decât unul, dar

acest unul însemna mult pentru mine! Erau şi hanurile bune la ceva!

Îmi luam apoi locul în urma cailor şi mai bine de o oră savuram acel biscuit. Culegeam cu cea mai mare grijă cele mai mici firimituri şi le mestecam, prefăcându-le într-o pastă fină, pe care însă n-o înghiţeam dintr-odată. Mă mulţumeam să-i simt gustul şi continuam să mă încânt cu ea; o aduceam pe limbă, o schimbam dintr-o parte în alta a gurii, o ţineam pe loc, până ce, în sfârşit, aluneca pe gât în bucăţi foarte mici.

N-aveam ce învăţa dela Horace Fletcher1 în materie de „soda crackers".

Iubeam ospătăriile, în deosebi pe cele din San Francisco. Acolo erau expuse cele mai delicioase bunătăţi: chifle, biscuiţi, brânzeturi, cârnaţi, sardele şi tot felul de mâncări minunate pe care nu le văzusem niciodată la masa noastre sărăcăcioasă.

Îmi amintesc cum, odată, patronul unui bar amestecă pentru mine o băutură răcoritoare din sirop şi apă gazoasă, pe care tatăl meu nu o plăti. Era rândul cârciumarului. De atunci, acest om reprezintă pentru mine tipul omului cum se cade. In cursul anilor, acest personaj turbură adesea visurile mele. Pe atunci nu aveam decât şapte ani. Dar pot să mi-l reprezint limpede, cu toate că numai în ziua aceea îmi ridicasem ochii asupra lui.

Taverna era aşezată la Sud de strada Pieţii din San Francisco. La dreapta. Spre perete. În interiorul barului era aşezat bufetul unde se putea servi după plac o gustare la orice oră.

Prăvălia se compunea dintr-o încăpere lungă şi îngustă, în fundul căreia, ceva mai leparte de butoaiele de bere, se zăreau meseie mici şi rotunde cu scaunele lor. Patrone, avea ochii albaştri, iar părul blond şi murdar îi ieşea de sub boneta de satin negru. Îmi amintesc că purta o vestă tricotată de lână neagră şi ştiu precis locul, în acel arsenal de sticle, de unde scotea pe aceea plină cu sirop roşu.

Timp îndelungat vorbi împreună cu tatăl meu; în tot acest răgaz îmi sorbeam delicioasa băutură, binecuvântând pe omul care o preparase. Mărturisesc astăzi că, deşi au trecut 30 de ani. I-am respectat memoria.

În ciuda celor două păţanii ale mele, mă găseam aci tot în tovărăşia lui John Barleycorn; ca peste tot, de altfel, el era stăpânul, arătând tuturor o faţă cuceritoare. Încerca să mă atragă şi pe mine în cursele lui. Barul, cu tot ce ţinea de el, lăsa urme adânci în sufletul meu tânăr. Eram la vârsta când un copil îşi formează primele sale judecăţi asupra lumii, şi cabaretul îmi apărea ca un loc încântător. Nici magazinele, nici clădirile publice şi niciuna dintre locuinţele omeneşti nu-mi dăduseră voie vreodată să mă încălzesc la un colţişor de foc, sau să mă înfrupt cu bunătăţile lor. Porţile lor au fost pentru mine totdeauna închise, spre deosebire de cele ale cafenelelor, care mi-au fost fără întrerupere larg deschise. Mereu şi pretutindeni, pe marile drumuri sau pe căile scurte, în ulicioare sau la încrucişările pline de mişcare, am întâlnit hanuri vesele care răspândeau lumină noaptea, erau călduroase iarna şi întunecoase şi pline de răcoare în timpul verii. Da, nu încape nici o îndoială, barul era un loc delicios! Ba parcă mai mult decât atât!

Când am atins vârsta de şapte ani, familia mea părăsi oraşul şi se mută la ţară. La zece ani debutai în viaţă ca vânzător de ziare. Una din cauze, era că aveam nevoie de bani; a doua, voiam să mă deprind cu greutăţile vieţii.

Este timpul să spun că descoperisem biblioteca publică, unde mă adâncii în lectură până la totala istovire a nervilor. In fermele sărăcăcioase unde locuisem nu existau cărţi; printr-un adevărat miracol, mi se împrumutase patru opere minunate pe care le-am citit cu o sete nestăvilită. Prima trata despre viaţa lui Garfield; a doua, despre călătoriile în Africa, de Paul du Chaillu; a treia era un roman de Quida, din care lipseau ultimele patruzeci de pagini şi în a patra erau povestirile Alhambrei. De Washington Irving. Pe aceasta din urmă o aveam de la o institutoare. Nu eram un

copil prea precoce; contrariu lui Oliver Twist, mă simţeam incapabil să-i cer mai mult decât aveam dreptul. Când i-am înapoiat „Alhambra”, mă aşteptam să-mi dea o altă carte: şi cum acest lucru nu se întâmplă – aceasta, tără îndoială. Fiindcă ea nu mă credea în stare să apreciez cărţile – plânsei cu lacrimi amare pe drumul ce trei mile care despărţea şcoala de fermă. Aşteptai nerăbdător un gest de bunăvoinţă din partea sa; de vreo douăzeci de ori ani fost gata s-o provoc, dar niciodată n-am. Atins gradul de îndrăzneală necesar.

Atunci apăru în viaţa mea oraşul Oakland şi, în biblioteca sa municipală, o lume imensă mi se deschise la orizont. Se găseau acolo mii de cărţi tot aşa de bune ca şi cele patru minuni ale mele, ba unele dintre ele chiar şi mai bune.

La acea epocă nu se scriau poveşti pentru copii şi de aceea, din întâmplare, îmi căzură în mână cărţi de aventuri ciudate. Îmi aduc aminte cât de impresionat am fost de titlul: Aventurile pelerinului Pickle”, pe care îl găsii în catalog.

Completai un buletin şi bibliotecarul îmi dădu întreaga colecţie a lui Mollett, legată într-un volum enorm. Citii de toate, dar m-au atras mai ales istoria, aventurile şi vechile călătorii pe pământ şi pe mare. Citeam dimineaţa, după amiaza şi noaptea. Citeam pretutindeni: în pat, la masă, ducându-mă sau întorcându-mă dela masă, în recreaţie şi în timp ce camarazii mei se jucau. Nervii începură să mi se slăbească. Răspundeam tuturor: „Lăsaţi-mă în pace! Mă plictisiţi!”.

După toate acestea, la zece ani, iată-mă pe străzi, vânzător de ziare. Nu mai aveam timp de citit; trebuia să fac prea multe: să aierg, să învăţ cum să mă bat, să devin îndrăzneţ, obraznic şi lăudăros. Imaginaţia şi setea mea de a cunoaşte totul îmi croiră un spirit plastic.

Se înţelege de aici de ce barurile au constituit o mare atracţie pentru curiozitatea mea nestăvilită. Prin câte n-am umblat! Pe atunci, după cum îmi amintesc, se găsea între

cea de a Şasea şi a Şaptea stradă, la răsărit de Broadway, o enormă adunătură de case care, spre stradă, aveau amenajate numeroase cârciumi croite aproape după acelaşi calapod.

Înăuntru, oamenii ridicau vocea şi râdeau cu hohote, fără jenă; pretutindeni domnea o atmosferă neobişnuită, care nu se potrivea cu traiul de toate zilele, lipsit de evenimente. Viaţa era mereu în mişcare, câteodată chiar tragică, mai ales atunci când loviturile plouau, când sângele ţâşnea şi când agenţi de-ai poliţiei năvăleau în masă pentru razii. Aceste clipe de neuitat, în care se deslănţuiau în faţa mea certuri sălbatice şi acţiuni îndrăsneţe ale tututor aventurierilor de pe pământ şi apă, se deosebeau în totul de orele plictisitoare când, de-a lungul străzilor, îmi depuneam ziarele la porţile caselor. În taverne, chiar îndobitociţii tăvăliţi pe mese sau căzuţi pe podele reprezentau pentru mine un element misterios de atracţie.

Barurile nu erau numai piâne de un ciudat romantism: erau chiar legale, autorizate de magistraţii oraşului, care le vizitau adesea. Acestea să fi fost locurile înfricoşătoare, aşa cum şi le închipuiau camarazii mei, care nu avuseseră, ca mine, ocazia să pătrundă în ele? Poate că erau îngrozitoare, dar aveau ceva care farmecă în acelaşi timp; aveau ceea ce un copil caută din tot sufletul să cunoască. Oare piraţii, naufragiaţii, luptele, nu sunt şi ele lucruri îngrozitoare? Cu toate acestea, care tânăr îndrăzneţ ar şovăi să ia parte la asemenea aventuri?

În cafenele întâlneam reporteri, redactori, avocaţi, judecători, ale căror feţe şi nume îmi erau cunoscute. Prezenţa lor constituia o aprobare socială; ei justificau fascinaţia pe care cafenelele o exercitau asupra mea. Eram convins că ei toţi trebue să fi descoperit aci ceva diferit, ceva subtil, pe care eu îl simţeam şi căutam să-l înţeleg. Nu ştiam ce ar fi putut să fie în fond, dar lucru sigur este că exista ceva, căci oamenii forfoteau aci ca albinele în jurul unui fagure. Nu aveam pe atunci nici o grijă; lumea apărea

în ochii mei plină de strălucire. Cum mi-aş fi putut închipui că aceşti oameni veneau în localuri să-şi uite oboseala şi necazurile?

În acea vreme nu beam. Dela zece până la cincisprezece ani foarte rar am gustat câte un pahar de alcool; dar, în schimb, am avut mereu de-a face cu beţivi. Singurul lucru care mă oprea dela băutură, era desgustul pentru spirtoase. In viaţa mea m-am îndeletnicit cu meserii variate. Am spart gheaţă, am ridicat bilele dela jocul de popice, am curăţit sălile şi am măturat pajiştile unde veneau oamenii, dumineca, la iarbă verde.

Josie Harper, o femeie grasă şi veselă, ţinea un debit la încrucişarea dintre calea Telegrafului şi cea de a Treizeci şi una stradă. Timp de un an întreg i-am dus jurnalul de seară, până când itinerariul meu fu schimbat pentru plaja şi cartierele bogate din Oakland. La sfârşitul primei luni, Josie Harper, făcându-mi socoteala, îmi dădu şi un pahar de vin. Ruşinat să o refuz, îl dădui peste cap. In lunile următoare însă căutai să vin în lipsa sa şi să aranjez contul cu băiatul pe care îl avea în prăvălie.

În ziua când m-am tocmit la jocul de popice, patronul, după obicei, chemă pe toţi băieţii care strângeau bilele, ca să-i cinstească. Unii voiră bere; eu comandai limonada. Camarazii mei rânjiră, iar stăpânul mă privi cu un aer foarte curios. La jocul de popice, în timpul pauzelor, tovarăşii îmi deschiseră ochii. II supărasem pe hangiu, căci ceea ce cerusem eu costa mult mai scump decât un pahar mi de bere; dacă ţineam să mai rămân la el, trebuia să fac la fel ca dânşii. Apoi, berea era hrănitoare şi-mi dădea forţe noi pentru muncă. Băutura mea uşoară, dimpotrivă, nu conţinea nimic substanţial.

După această păţanie, când nu mă puteam sustrage, beam bere, dar mă întrebam mereu ce găsesc oamenii aşa de bun în ea. Mi s-a părut totdeauna că nu sunt croit ca toţi ceilalţi.

Să fiu sincer, ceea ce preferam mult de tot, pe acea vreme, era zahărul sub formă de candel. Cu cinci cenţi îmi puteam

cumpăra cinci din acele bucăţi groase, numite de noi „ghiulele de tun”, pe care le savuram cu o încetineală delicioasă. Mă aranjam în aşa fel, încât ţineam în gură o acadea de felul acesta timp de o oră întreagă.

Cunoşteam un Mexican care, cu cinci centi, vindea o bucată mare de zahăr ars. Îmi trebuia exact un sfert de zi, ca să o pot mânca toată. De câte ori nu mi s-a întâmplat să nu mănânc altceva decât o bucăţică de acadea! La drept vorbind însă, o găseam mai hrănitoare decât berea!

CAPITOLUL VI.

Scotty şi vânătorul de balene.

În curând veni un timp când începui a doua serie de abuzuri în tovărăşia lui John Barleycorn.

La vârsta de paisprezece ani, având capul plin de povestiri vechi de călătorie, cu sufletul încărcat de dorul insulelor tropicale şi al ţinuturilor îndepărtate, îmi petrecui timpul liber cutreierând golful San Francisco şi estuarul Oakland, pe o barcă uşoară.

Voiam să mă fac marinar, să mă eliberez de monotonia şi slugărniciile vieţii. Eram în plină adolescenţă, cu spiritul înfierbântat de romane şi de dorinţa de aventuri, visând să duc o viaţă plină de primejdii într-o lume sălbatecă.

Într-o zi, în timp ce ridicam pânza corăbiei mele, făcui cunoştinţă cu Scotty. Era un tânăr voinic de şaptesprezece ani; venea dintr-un port australian, unde dezertase, după cum îmi spunea el, de pe un vas englez pe care fusese elev marinar. Se înapoiase la San Francisco pe o corabie şi căuta în prezent să se angajeze pe bordul unei baleniere.

De cealaltă parte a estuarului, era ancorat şlepul „Idler”. Supraveghetorul, un pescar, avea intenţia să se îmbarce pentru următoarea sa călătorie pe baleniera „Bonanza”. Scotty mă întrebă dacă vreau să-l conduc cu mica mea corabie la acel om.

Dacă vreau! Dar nu auzisem eu oare fel de fel de legende, mai mult sau mai puţin adevărate, despre vasul „Icier” acel şlep enorm care venea din insulele Sadwicb, unde făcuse

tot timpul contrabandă de opium? Şi apoi, mi se dădea prilejul să mă apropii de pescarul care îl avea în grijă! De câte or: văzându-l, nu i-am pismuit libertatea! Nimic nu-l obliga să pună piciorul pe pământ: dormea în toate nopţile pe bord, în timp ce eu trebuia să mă întorc seara în oraş. Acest pescar (nimeni nu mă informase asupra calităţii sale) n-avea decât nouăsprezece ani, dar era în ochii mei o personalitate prea ridicată pentru a îndrăzni să intru în vorbă cu el, atunci când, la o distanţă respectoasă, vâsleam iR. Jurul vasului său.

Dacă mă învoiam să duc pe Scotty, marinarul dezertor, în vizită la pescarul de pe „Idler”, corabie care făcea contrabandă de opium? Dar mai încăpea oare vreo îndoială în această chestiune?

La chemarea noastră, pescarul apăru pe punte şi ne invită pe bord. Mă silii să fac pe marinarul şi pe omul matur: îmi depărtai barca de corabia pe care o abordam, pentru a nu-i vătăma vopseaua albă, şi o lăsai să plutească în voie, legată de odgonul său, pe care am avut grijă să-l înnod de două ori.

Coborârăm fără a ne opri pe punte; vedeam pentru prima dată interiorul unui vas. Veşmintele atârnate pe pereţi miroseau a mucegai. Dar ce mă interesa acest fapt? Eram bucuros să contemplu acolo tot echipamentul marinarilor: haine de piele căptuşite cu catifea la coate, paltoane din stofă albastră, cisme de cauciuc, pălării şi surtucuri din pânză impermeabilă.

Paturile strâmte, mesele pliante şi sertarele aşezate acolo unde nici nu te gândeai, arătau cât de preţios era spaţiul, oricât ar fi fost de mic. Remarcai axiometrul cârmei, lămpile marinăreşti în cadranele lor, hărţile cu marginea albastră, îndoite neglijent şi trântite într-un colţ, semnalele în ordinea alfabetică, precum şi un compas de marină, care susţinea un calendar.

În sfârşit, simţeam şi eu că trăiesc, mă găseam pentru prima oară pe un vas, şi încă pe un vas de contrabandă,

unde eram tratat camaradereşte de un pescar adevărat şi de un dezertor din marina engleză.

Primul lucru pe care îl făcură pescarul de nouăsprezece ani şi Scotty, marinarul de şaptesprezece ani, pentru a dovedi că sunt bărbaţi, fu să se poarte întocmai ca aceştia. Pescarul susţinu dela început că trebue neapărat să luăm ceva, iar Scotty îşi răscoli buzunarele după piese de argint şi nichel. Pe o mică barcă proprie, gazda noastră se îndepărtă ducând cu sine o sticlă mare, roz, pentru a o umple în cine ştie ce local suspect, din împrejurimi, căci nu existau în apropiere debite autorizate. Când se înapoie, ne instalarăm la o masă şi turnarăm basamacul desgustător, în cupe. Puteam oare să fiu mai puţin rezistent şi mai puţin viteaz decât pescarul sau decât marinarul?

Se vedea bine că ei erau oameni şi felul lor de a bea era o dovadă sigură de bărbăţie. Băui deci cu ei, deşi lichidul greţos nu putea fi comparat nici cu acadelele de zahăr ars şi nici cu delicioasele „ghiulele de tun”. La fiecare înghiţitură, mă cutremuram, dar alungam orice desgust, întocmai cum credeam că fac oamenii mari.

Sticla fu umplută şi golită de mai multe ori în acea după amiază. Contribuii şi eu cu douăzeci de franci, pe care îi pusei! A bătaie cu gestul renunţării depline, regrerăr. A însă, în fond, marea cantitate de zaharicale ce-aş fi putut-o cumpăra cu o asemenea sumă de bani.

Alcoolul mi se urcă la cap. Scotty şi pescarul se lăudau că în viaţa lor marinărească au ţinut adesea piept alizeelor; vorbeau apoi de furtunile capului Horn, de „pamperos” din largul golfului La Plata, de brizele care aduceau rămăşiţe de corăbii, de uraganele din Pacificul de Nord şi de balenierele sfărâmate de gheţurile arctice.

Imposibil să navighezi pe această apă îngheţată, mi se destăinui pescarul. Într-un minut, eşti parcă rupt în două şi te duci la fund. Când o balenă îţi scufundă vasul, singurul lucru pe care îl poţi face este să te aşezi pe pântece de-a-

lungul unei vâsle, aşa ca să poţi pluti când te răzbeşte frigul.

Fără nici o îndoială, îi răspunsei eu, mulţumindu-i din cap cu un aer plin de siguranţă pentru atenţia ce mi-o da, voi vâna şi eu balene şi-mi voi vedea barca strivită în Oceanul îngheţat.

De altfel, înregistrai această indicaţie ca pe un sfat preţios, plasându-l cu grijă în memorie, unde a rămas până în ziua de astăzi.

La început, nu îndrăsneam să scot aproape nici un cuvânt; aceasta însă, numai la început. Dumnezeule mare! Nu aveam decât paisprezece ani şi în viaţa mea scurtă nu mă aventurasem încă pe ocean. Mă mulţumeam, de aceea, să-i ascult pe cei doi lupi de mare şi să-mi arăt bărbăţia ridicând braţul repede şi voiniceşte, odată cu ei, spre a sorbi băutura, cupă după cupă.

Alcoolul începu însă să-şi facă efectul asupra mea. Cuvintele celor doi tovarăşi umpleau cabina strimtă a vasului şi trecând prin creierul meu, se prefăceau în răbufniri de vânturi vijelioase. In imaginaţie, trăiam anii viitorului şi mă lăsam legănat de vaiurile aventurii într-o lume sălbatică dar încântătoare.

Devenirăm limbuţi; între noi nu mai existau constrângeri sau rezerve. S-ar fi zis că ne cunoşteam de când lumea şi ne uram solemn să călătorim în viitor numai împreună. Pescarul ne povesti nenumăratele sale mizerii şi aventuri. Scotty izbucni în lacrimi amare, atunci când ne vorbi despre mama sa.

— Este o doamnă din lumea bună, stărui el, de viţă nobilă, care din pricina loviturilor soartei, nu a mai putut plăti soma cerută de armatori, pentru mine…

Tânărul marinar ne spuse apoi că visul mamei sale era să se sacrifice pentru a tace din el un ofiţer al marinei comerciale şi un adevărat nobil. A suferit mult când a aflat de dezertarea lui în Australia şi de faptul că îşi reluase serviciul ca simplu marinar. Scotty ne dovedi toate acestea

printr-o scrisoare pe care o scoase din buzunar; era ultima de la mama sa şi se desprindea din ea tristeţe şi plâns, care se măriră când el ne-o citi cu voce tare.

Pescarul şi cu mine unirăm lacrimile noastre cu ale sale şi jurarăm toţi trei să ne îmbarcăm pe baleniera „Bonanza”, să câştigăm bani mulţi, şi tot împreună să facem un pelerinaj la Edim burg, pentru a depune tezaurul nostru la picioarele venerabilei doamne.

Pe măsură ce John Barleycorn se strecura în capul meu încălzindu-l, orice constrângere şi orice modestie se evapora. Devenisem îrate de cruce cu acest domn, şi ca un al doilea „eu”, el îmi inspiră cuvintele care-mi ieşeau de pe buze. Ridicai atunci vocea să se vadă că şi eu eram om şi aventurier. Mă lăudai, cu multă bogăţie de amănunte, că am trecut golful San Francisco cu luntrea mea uşoară, pe o furtună îngrozitoare, de s-au minunat şi marinarii de pe vasul de pază. Mai mult încă: eu – sau mai bine zis John Barleycorn, căci acum eram unul şi-acelaşi – îi spuneam lui Scotty că putea fi un marinar încercat, care cunoaşte cele mai mici secrete ale marilor vapoare, dar când ar fi vorba de manevrarea unui vas mic, mă însărcinam să-l întrec fără nici o greutate.

Lucru curios: afirmaţiile şi lăudăroşeniile mele păreau sincere. In stare normală, n-aş fi îndrăsznit niciodată să-i arăt lui Scotty dispreţul pe care mi-l inspira ignoranţa sa în ceea ce priveşte micile şlepuri. John Barleycorn face însă în aşa fel, încât dezleagă limba şi desvăluie gândurile noastre cele mai tainice.

Scotty sau John Barleycorn, sau amândoi, natural că se arătară foarte insultaţi de observaţiile mele. Acest fapt nu mă îndemna însă să cobor tonul; eram doar în stare să-mi dau importanţă chiar faţă de un marinar dezertor de şaptesprezece ani. In curând, el şi cu mine, devenirăm ca şi doi cocoşi tineri, gata de încăierare. Din fericire, pescarul turnă din nou un rând în pahare, spre a ne face să uităm cearta noastră.

Ne împăcarăm pe câmpul de bătălie şi prinşi de după gât, schimbam priviri prietenoase întocmai ca Black Matt şi Tom Morrisey, pe care mi se părea că-i revăd în bucătăria din San Mateo. Această amintire îmi plăcu, era doar o dovadă că devenisem şi eu adevărat om, în ciuda celor paisprezece ani ai mei. Un om sprinten şi fără teamă, întocmai ca uriaşii aceia doi care se certaseră şi apoi se împăcaseră atunci, demult, în acea duminecă de altădată, a cărei amintire îmi rămăsese vie în minte.

La un moment dat, am intrat în faza lirică a beţiei; îmi amestecai vocea cu a celorlalţi doi, în frânturi de romanţe şi cântece marinăreşti. Acolo, în cabina lui „Idler”, auzii pentru prima oară renumitele cântece ale navigatorilor, care se evocă mai ales la chef: „Blow the man down”, „Flying Cloud”. „Whisky”, „Johnny whisky”, şi altele. Era minunat! Începui să cunosc sensul adevărat al vieţii; uitasem de banalitatea traiului zilnic, de estuarul Oakland, de vânzarea obositoare a ziarelor prin porturi, de adunatul bilelor de popice. Intr-un cuvânt, uitasem de tot.

Lumea întreagă era a mea, cutreieram toate porturile, iar John Barleycorn, jucându-se cu imaginaţia mea, îmi permitea să întrezăresc în roz viaţa aventuroasă la care aspiram.

Nu mai eram tipuri obişnuite, ci trei zei tineri, ameţiţi, cu o înţelepciune de necrezut, cu o fantezie scânteietoare şi cu o putere nemărginită! Ah! Afirm şi astăzi, după atâţia ani: dacă John Barleycorn ar putea să ne ţină mereu în aceeaşi stare, n-ar fi fost socotit niciodată un zeu întunecat. Din păcate însă, totul se plăteşte aci pe pământ, după o lege aspră. Orice forţă este urmată de slăbiciune; orice înălţare, de o cădere. Fiecărei clipe amăgitoare, petrecute în tovărăşia zeilor, îi corespunde o alta, în care te bălăceşti ca broaştele în noroi; şi dacă, printr-o sforţare, ajungi să trăieşti zile şi săptămâni întregi astfel de clipe de nebunie măreaţă, trebue, în mod fatal, să le răscumperi printr-o viaţă scurtă sau printr-o totală uzură.

Intensitatea şi durata sunt duşmani tot atât de vechi ca focul şi apa. Ei se distrug reciproc şi nu pot exista împreună. John Barleycorn, oricât de puternic vrăjitor ar fi el, rămâne sclavul chimiei organice, întocmai ca şi muritorii. Noi plătim pentru fiecare oboseală impusă nervilor noştri, iar John Barleycorn nu poate să intervină pentru a înlătura această scadenţă dreaptă; este în stare să ne ducă pe culmi, dar nu ne poate menţine acolo. De ar îi altfel, am deveni cu toţii credincioşii lui. Din păcate, nu există niciunul care să nu îi plătit scump nebunele sarabande dansate în sunetele flautului său.

Copilul de paisprezece ani. Care eram eu atunci, aşezat în cabina vasului „Idler", între pescar şi marinar, ignora toată această înţelepciune cucerită abia după ce mi-a fost dată lovitura cea mai grea. Nările îmi palpitau la mirosul muced al veşmintelor de marinar şi cântam în cor cu ceilalţi: „O corabie coboară fluviul – înainte, băieţi, înainte!".

Plângeam, vorbeam şi strigam în acelaşi timp întocmai ca bocitoarele. Aveam o constituţie minunată, un stomac capabil să digere chiar fierărie veche şi nu-mi pierdusem de tot capul când Scotty începu să dea semne de oboseală în această cursă de Marathonal paharelor. Vorbele sale deveniră fără şir; căuta cuvintele fără a le găsi însă, şi nu era în stare să articuleze ceea ce îi venea pe buze. Conştiinţa începu să i se întunece; ochii îşi pierdură strălucirea, căpătând o expresie stupidă ce rivaliza cu încercările sale de a vorbi. Corpul îi era tot aşa de copleşit ca şi judecata; căci nu se mai putea ţine drept decât printr-o sforţare de voinţă. Creierul, şovăitor, nu mai era în stare să comande muşchilor săi. Coordonarea mişcărilor sale se deranjă cu totul. Încercă să mai bea, dar paharul îi scăpă din mâna slăbănoagă. Atunci îl văzui, spre marea mea mirare, cum începu să plângă amar şi cum se rostogoli apoi într-un pat unde adormi îndată cu sforăituri.

Gazda şi cu mine continuarăm să bem, privind cu rânjete de „fiinţe superioare", pe Scotty întins înaintea noastră.

Ultima sticlă fu golită de noi în sforăitul celui învins. Pe urmă, veni rândul pescarului să se târască în culcuşul său, aşa încât rămăsei singur pe câmpul de bătaie.

Eram foarte mândru, şi John Barleycorn, de asemenea. Puteam să suport băutura, deci eram un om. Îmbătasem doi, pahar după pahar, până la o totală îndobitocire; eu însă, mă ţineam drept pe picioare şi mă dusei pe punte spre a da aer plămânilor mei în flăcări. N această orgie de pe „Idler", îmi dădui seama cât poate suporta stomacul şi corpul meu; o mică descoperire care urma să constitue o mândrie în anii de mai târziu, dar pe care, la sfârşitul contului, am socotit-o o mare pacoste. Om fericit este acela care se îmbată dela primele pahare de băutură; sărman nenorocit, demn de plâns, este acel care poate înghiţi multe pahare, fără a da nici cel mai mic semn de beţie, şi care trebue să bea cantităţi enorme pentru a primi lovitura de graţie.

Soarele dispăruse când pusei piciorul pe punte. Erau destule paturi jos şi nimeni nu mă obliga să mă întorc la mine. Ţineam însă neapărat să arăt cât sunt de tare.

Vasul meu era ancorat în urmă. Refluxul, la intrarea în canal, întâlnea o briză marină cu o vitesă de peste şaptezeci de kilometri pe oră. Puteam vedea enormele valuri spumegânde şi după ele ghiceam vitesa şi direcţia curentului.

Înălţai pânza şi pornii în larg, luându-mi locul la cârmă, cu funia în mână; pe urmă manevrai să trec canalul. Spuma începu să se învârtească în jurul meu. Mă simţeam în culmea exaltării. Dând drumul la pânze, cântam „Bun e whiskey", cât puteam de tare. Nu mai semănăm de loc cu băiatul de paisprezece ani, care ducea o viaţă fără rost, într-un oraş mort, numit Oakland. Eram un om, un zeu, şi elementele naturii mi se închinau, în timp ce eu dispuneam de ele după bunul meu plac.

Era reflux. O distanţă de mai puţin de o sută de metri despărţea vasul de debarcader. Strânsei cârma şi pornii

spre apa noroiasă de lângă ţărm. Cu pânzele coborâte, aşa cum făcusem de atâtea ori în timpul refluxului, începui să conduc luntrea cu vâslele prin spate. In acea clipă, se rupse însă echilibrul dintre muşchii şi creierul meu. Căzui jos şi atunci, pentru prima dată în viaţa mea, în timp ce luptam să mă ridic în picioare, acoperit de noroi şi cu sângele curgând de-a-lungul braţelor sgâriate într-un ţăruş încrustat cu scoici, îmi dădui seama că eram beat. Ce importanţă aveau însă toate acestea când, de cealaltă parte a canalului, doi marinari solizi zăceau iară cunoştinţă, îmbătaţi de mine? Eram un om! Mă ţineam bine încă pe picioare, chiar dacă le aveam acoperite de noroi până la genunchi. Respinsei cu dispreţ ideea de a mă sui înapoi în barcă. Bălăcii aşa dar prin noroi, împingând luntrea şi uimind lumea prin imnul bărbăţiei mele, pe care îl cântam cât mă ţinea gura.

Trebuia să plătesc însă scump această nebunie. Rămăsei două zile bolnav în pat, îngrozitor de bolnav, cu amândouă braţele infectate de sgârieturile scoicilor. Mă dureau aşa de rău, încât o săptămână întreagă nu m-am putut folosi de ele, simţind un adevărat chin când mă îmbrăcam.

M-am jurat să nu mai fac niciodată o asemenea prostie. Preţul pe care îl plătisem era peste măsură de mare; cu toate acestea, nu încercasem nici un desgust de ordin moral. Revolta mea era pur fizică. Clipele de exaltare pe care le gustasem, nu compensau întru nimic aceste ore de mizerie şi suferinţă.

Când mă întorsei la corabia mea, evitai vasul „Idler”; făcui însă recunoaşteri de cealaltă parte a canalului, dar Scotty dispăruse. Pescarul se găsea tot pe locul unde îl lăsasem cu vasul său şi aveam grijă să-1 ocolesc. Odată, când se coborî pe chei, m-am ascuns într-un hangar, ca să nu mă vadă. Îmi era teamă să nu-mi dea iar să beau; cine ştie dacă nu avea iar o sticlă de whiskey în buzunar…!

Şi totuşi – aci intră în joc vrăjitoria lui John Barleycorn – beţia de pe vasul „Idler” a rămas o zi însemnată cu roşu în existenţa mea monotonă. A fost o întâmplare de neuitat. N-

am decât să mă las dus de vis şi toate amănuntele îmi revin în minte fără nici o sforţare. Intre altele, de atunci am început să-mi dau seama de resorturile tainice care determină acţiunile omeneşti. II văzusem pe Scotty vărsând lacrimi amare când se gândea la lipsa lui de demnitate şi la situaţia jalnică în care se afla mama sa, doamna din Edimburg. Vânătorul de balene îmi încredinţase lucruri teribile asupra propriei sale persoane. Întrevăzusem, în linii mari, realităţile seducătoare şi pasionante ale unei lumi ce mă depăşea, dar pentru care mă simţeam tot atât de apt ca şi cei doi tineri cu care mă îmbătasem. Puteam să citesc în sufletul oamenilor; pătrunsesem chiar în sufletul meu şi descoperisem forţe şi posibilităţi nebănuite.

Da, acea zi le întuneca pe toate celelalte; astăzi încă, păstrează acelaşi relief în ochii mei, iar amintirea ei mi-a rămas adânc săpată în minte. Astfel de experienţe erau însă prea riscante. Refuzai să continui jocul şi revenii la „ghiulele de tun” şi la acadelele mele de candel.

Descoperii astfel că toată constituţia corpului meu sănătos şi normal se revolta împotriva alcoolului care nu i se potrivea. Cu toate acestea, prilejurile aveau să mă împingă de fiecare dată, tot mai des, spre John Barleycorn, până ce, după mulţi ani, urma să încep să-l caut prin toate locurile frecventate de ceilalţi sclavi ai lui. Da, viitorul mi-a dovedit că il voi căuta şi-l voi saluta cu bucurie, ca pe un prieten şi binefăcător, dar în acelaşi timp, îl voi urî din tot sufletul. Ah, ce prieten curios este acest John Barleycorn!

CAPITOLUL VII.

Regina hoţilor de stridii.

La vârsta de cincisprezece ani, iucram ore întregi într-o fabrică de conserve. Una peste alta, cele mai scurte zile de lucru ale mele erau cam de zece ore. Dacă la aceste zece ore de muncă efectivă, în faţa unei maşini, se adaogă ora dejunului, timpul necesar pentru a ajunge la uzină şi a mă înapoia acasă, apoi timpul pierdut pentru a mă spăla, îmbrăca şi mânca, precum şi acela necesar spre a lua masa

de seară, a mă desbrăca şi culca, din cele douăzeci şi patru de ore ale zilei, nu mai rămâneau decât nouă ore de dormit, foarte necesare unui tânăr sănătos ca mine.

Din aceste nouă ore, îndată ce eram în pat şi înainte ca ochii să mi se închidă de somn, mă aranjam în aşa fel ca să fur timpului meu liber câteva clipe şi să le consacru cititului.

Adesea însă, nu părăseam uzina înainte de miezul nopţii. Munceam din greu optsprezece până la douăzeci de ore, fără pauze. Ba odată am rămas la maşina mea treizeci şi şase de ore în şir. Treceau săptămâni întregi în care nu-mi părăseam lucrul înainte de ora unsprezece; în acele zile mă culcam după miezul nopţii, iar la ora cinci şi jumătate eram sculat, pentru a mă îmbrăca şi mânca în fugă, aşa ca să pot fi la postul meu când sirena suna ora şapte. In asemenea cazuri, nu puteam să rup nici măcar o clipă pentru cărţile mele dragi.

Este locul poate să mă întrebaţi ce rol avea să joace John Barleycorn în această muncă sdrobitoare, plină de stoicism, a unui tinerel care abia împlinise cincisprezece ani? Din păcate, juca un mare rol şi vă voi demonstra aceasta. Adesea mă întrebam dacă scopul vieţii este să ne prefacă pe unii dintre noi în animale de povară. Nici un cal, în oraşu! Oakland, nu se obosea atât cât mine. Dacă aceasta era viaţa, apoi nu mă ispitea de fel.

Îmi aminteam de micul meu vas ancorat la ţărm; fundul lui trebue că era acum încrustat de scoici. Mă gândeam apoi la vântul care străbătea în toate zilele golful, la răsăritul şi apusul soarelui, pe care nu aveam cum să le mai văd; la aerul curat ce-mi pătrundea în nări, ia apa sărată pe care o simţeam când mă aplecam peste punte… Într-un cuvânt, evocam tot farmecul, toate minunile unei lumi, azi neîngăduită mie.

N-aveam decât un singur mijloc pentru a scăpa de această meserie istovitoare: să plec departe, pe apă, să caut să-mi câştig altfel pâinea. Viaţa de marinar ducea insă în mod inevitabil spre John Barleycorn. Puţin îmi păsa insă de

aceasta! Îmi dau seama că mi-a trebuit destul curaj pentru a nu mă lăsa înhăţat din nou de traiul mizerabil pe care îl duceam la fabrică.

Voiam să mă las răpit de vânturile aventurii. Ori, ele suflau spre bărcile de piraţi, înşiruite dela un capăt la celălalt al golfului San Francisco, spre mormanele de stridii sau spre târgui matinal ce se făcea de-a-lungul cheiului, unde vânzătorii ambulanţi şi hotelierii veneau să cumpere produse de pescărie.

Orice pătrundere în parcurile de stridii era socotită drept trădare şi se pedepsea cu închisoarea. Pe atunci nu mă temeam însă de închisoare.

Pe de altă parte, tinereţea mea plină de avânt asculta şoaptele închipuirii, care este chemarea spre aventură. Împărtăşii năzuinţele mele mamei Jeanny, bătrâna negresă care mă alăptase. Era mai bine situată decât părinţii mei, căci câştiga bani frumoşi îngrijind de bolnavi. O întrebai dacă primeşte să-şi deslege ciorapul de bani pentru „sugaciul său cel alb”. Dacă primeşte? Mai mult, tot ce avea era al meu!

Odată asigurat din această parte, pornii în căutarea lui Frank, poreclit „francezul”, un hoţ de stridii, despre care se vorbea că este pe

SFÂRŞIT

1 Celebrul igienist american, cu mulţi adepţi, care recomanda perfecta mestecare a alimentelor.